

BODEMBEHEERPLAN

Hergebruikbeleid (licht verontreinigde) grond als
bodem in gemeente Kampen

documentnr. 16546-151348
revisie 02
maart 2007

Auteur(s)

ir. P.A. Oostendorp-Breunis
ing. D.C. van Winsum

Opdrachtgever

Gemeente Kampen
Postbus 5009
8260 GA KAMPEN

datum vrijgave

15 februari 2007

Beschrijving revisie 02

Definitief

goedkeuring

D.C. van Winsum

vrijgave

P.A. Oostendorp-Breunis

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding hergebruikbeleid	3
1.2	Doel en reikwijdte bodembeheerplan	3
1.3	Status en geldigheidsduur	4
1.4	Aansprakelijkheidsclausule	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Randvoorwaarden en uitgangspunten gemeentelijk hergebruikbeleid	5
2.1	Uitgangspunten Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet	5
2.2	Bodembeleidsplan Overijssel (2002-2005)	7
2.3	Volgorde toepassingsmogelijkheden (licht verontreinigde) grond	7
2.4	Actuele bodemkwaliteit (bodemkwaliteitskaart)	8
2.5	Uitzonderingen op het gemeentelijk hergebruikbeleid	9
2.5.1	<i>Toepassen van sterk verontreinigde grond</i>	9
2.5.2	<i>Dempen van sloten</i>	9
2.5.3	<i>Tijdelijk verplaatsen</i>	9
2.5.4	<i>Omgaan met kleine partijen schone en licht verontreinigde grond (< 50 m³)</i>	10
3	Hergebruikregels	11
3.1	Inhoudelijke procedure	11
3.2	Toets herkomst	12
3.3	Toets stand-still-beginsel	13
3.3.1	<i>Bewijsmiddelen</i>	13
3.3.2	<i>Vergelijkbaarheid</i>	13
3.3.3	<i>Partijkeuring</i>	14
3.4	Toets functie	14
3.5	Grondstromenmatrix gemeente Kampen	15
4	Uitvoeringsprocedures	17
4.1	Melding	17
4.2	Beoordeling	17
4.3	Registratie	18
4.4	Toezicht en handhaving	18
5	Organisatie, communicatie en evaluatie	20
5.1	Taken en verantwoordelijkheden	20
5.2	Gemeente Kampen als private partij	21
5.3	Communicatie	22
5.4	Monitoring en evaluatie	23
5.4.1	<i>Monitoring</i>	23
5.4.2	<i>Evaluatie</i>	23
	Bijlagen	
1	Zoneringskaart bodemkwaliteit gemeente Kampen	
2	Overzicht achtergrondwaarden per zone	
3	Stroomschema hergebruik grond als bodem	
4	Meldingsformulier grondverzet	
5	Bodemgebruikswaarden per bodemgebruiksvorm voor standaard bodem	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding hergebruikbeleid

Sinds 1 juli 1999 zijn de gemeenten bevoegd gezag voor het hergebruik van bouwstoffen in de zin van het Bouwstoffenbesluit (Bsb). Het Bouwstoffenbesluit regelt de toepassing van secundaire bouwstoffen, waaronder grond, in werken. Als gevolg van dit besluit zou het hergebruik van licht verontreinigde grond als bodem niet langer toegestaan zijn. Om deze reden is de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet (MVG) opgesteld (september 1999). Deze regeling bevat regels en voorwaarden waaronder kan worden afgeweken van de regels uit het Bouwstoffenbesluit.

De gemeente is bevoegd gezag voor de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet en kan haar eigen invulling aan het hergebruikbeleid van licht verontreinigde grond geven. Gemeente Kampen wil gebruik maken van de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet om licht verontreinigde grond te kunnen hergebruiken als bodem en heeft dit in het voorliggende bodembeheerplan (BHP) vastgelegd.

1.2 Doel en reikwijdte bodembeheerplan

Het voorliggende bodembeheerplan (BHP) geeft een overzicht van de regels en procedures waaraan het hergebruik van grond als bodem binnen gemeente Kampen moet voldoen en heeft betrekking op het gehele grondgebied van gemeente Kampen. In bijlage 1 is de ligging en omvang van het beheersgebied van dit bodembeheerplan aangegeven.

Het bodembeheerplan gaat zowel in op de mogelijkheden van hergebruik van licht verontreinigde grond als bodem conform de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet als op hergebruik van schone grond. Dit is gevisualiseerd in het geaccentueerde deel in tabel 1.1. Daarbij is het doel de grond definitief weer onderdeel van de bodem te laten worden. Het gaat hierbij doorgaans om aanvullingen of ophogingen van de bodem in het belang van woningbouw (bouwrijp maken), industrievestiging, aanleg van infrastructuur of natuurontwikkeling.

De volgende situaties vallen buiten de context van het bodembeheerplan:

- hergebruik van grond als bouwstof in werken (Bouwstoffenbesluit);
- hergebruik van bewerkte grond (Bouwstoffenbesluit);
- de aanpak van verontreinigingssituaties op verdachte locaties (Wet Bodembescherming);
- het herschikken van sterk verontreinigde grond (Wet Bodembescherming);
- nieuwe verontreinigingen die zijn ontstaan na 1987 (zorgplichtbeginsel Wet Bodembescherming).

Bewerkte grond conform het Bouwstoffenbesluit

Iedere handeling c.q. bewerking die men doet en van invloed is op de milieu-hygiënische kwaliteit van de partij bouwstoffen.

Tabel 1.1 Afbakening bodembeheerplan

Milieuhygiënische kwaliteit van de her te gebruiken grond	Schone grond	Licht verontreinigde grond		Ernstig verontreinigde grond
		In werken	In grondwerken die bodem worden	
Toepassingsmogelijkheden van de te gebruiken grond	Multifunctioneel			Niet toepasbaar
Wettelijk kader	Bsb, Wbb, Wvo en MVG	Bsb	MVG, Wbb	diversen
Beschreven in gemeentelijk document	Draaiboek Bouwstoffenbesluit, bodembeheerplan	Draaiboek bouwstoffen- besluit	Bodembeheer- plan	Bodembeleidsplan

Bsb = Bouwstoffenbesluit Wbb = Wet bodembescherming
Wvo = Wet verontreiniging oppervlaktewater MVG = Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet

1.3 Status en geldigheidsduur

Dit bodembeheerplan en bijbehorende bodemkwaliteitskaart zijn gebaseerd op de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet en de Interim-richtlijn Bodemkwaliteitskaarten (1999) en zijn pas van toepassing nadat deze zijn vastgesteld door de burgemeester en wethouders.

In het geval de bodemkwaliteitskaart wordt aangepast en/of relevante wet- en regelgeving wijzigt, moet worden nagegaan of het noodzakelijk is om het bodembeheerplan te actualiseren.

Conform de Interim-richtlijn is de bodemkwaliteitskaart in beginsel 5 jaar geldig. Indien er meer dan 25 % aanvullende gegevens beschikbaar zijn, dient nagegaan te worden of de bodemkwaliteitskaart en het bodembeheerplan herzien moeten worden.

1.4 Aansprakelijkheidsclausule

Een bodemkwaliteitskaart geeft geen harde garantie voor de kwaliteit van een partij grond. De eindverantwoordelijkheid voor de toepassing van grond blijft bij de eigenaar of erfpachter van het terrein waar de grond wordt toegepast. De gemeente kan niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele schade die voorkomt uit deze onzekerheden.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een opsomming van de randvoorwaarden en uitgangspunten, waarop het gemeentelijk hergebruikbeleid in hoofdstuk 3 is gebaseerd. In hoofdstuk 2 zijn tevens de uitzonderingen aangegeven waarop het gemeentelijk hergebruikbeleid níet van toepassing is. De wijze waarop de gemeente het hergebruik van grond afhandelt (uitvoering) is opgenomen in hoofdstuk 4. Tenslotte is in hoofdstuk 5 beschreven welke partijen bij het hergebruikbeleid betrokken zijn en wat de betreffende taken en verantwoordelijkheden zijn. In dit laatste hoofdstuk wordt tevens beschreven hoe de gemeente dit hergebruikbeleid gaat communiceren en evalueren.

2 Randvoorwaarden en uitgangspunten gemeentelijk hergebruikbeleid

In dit hoofdstuk zijn de randvoorwaarden uit de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet en uitgangspunten uit andere van toepassing zijnde regelgeving weergegeven. Dit overzicht is de basis voor het hergebruikbeleid van gemeente Kampen in hoofdstuk 3. Tevens zijn enkele uitzonderingen beschreven, waarop het hergebruikbeleid uit hoofdstuk 3 niet (direct) van toepassing is.

2.1 Uitgangspunten Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet

De Ministeriële Vrijstellingsregeling Grond stelt de volgende voorwaarden aan het hergebruik van licht verontreinigde grond:

1. goed bodembeheer beschreven in een bodembeheerplan (BHP);
2. inzicht in de kwaliteit van de ontvangende bodem vastgelegd in een bodemkwaliteitskaart (BKK);
3. de toe te passen grond moet van vergelijkbare of betere kwaliteit zijn dan de ontvangende bodem (stand-still-beginsel, vergelijkbare kwaliteit);
4. hergebruik van grond als bodem mag niet leiden tot risico's voor de (toekomstige) functie van een gebied en niet leiden tot verspreidingsrisico's;
5. de eigenaar van de bodem waarop de grond wordt gebruikt dient het gebruik minimaal 5 werkdagen tevoren te melden aan B&W (art. 3 sub b MVG);
6. het bevoegd gezag moet een meldings- en registratiesysteem opzetten;
7. binnen de gemeente moet een duidelijke functionele scheiding zijn tussen de verschillende betrokken belangen;
8. jaarlijks moet over het grondverzet worden gerapporteerd aan de gemeenteraad en de provincie.

Aan de voorwaarden 1 en 2 is voldaan middels het voorliggende bodembeheerplan en bijbehorende bodemkwaliteitskaarten. De voorwaarden 3 en 4 zijn verwerkt in de gemeentelijke hergebruiksregels, zoals uitgewerkt in hoofdstuk 3 van dit bodembeheerplan. De voorwaarden 5 t/m 8 zijn verwerkt in de uitvoeringsprocedures, zoals beschreven in hoofdstuk 4 van dit bodembeheerplan.

Indien gebruik wordt gemaakt van de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet zijn de onderstaande eisen zoals gesteld in het Bouwstoffenbesluit niet meer van toepassing:

- De verplichting tot het bepalen van de milieuhygiënische kwaliteit van de grond, volgens de in het besluit voorgeschreven methoden (art. 6, 2^e lid Bsb);
- De verplichtingen om de her te gebruiken licht verontreinigde grond niet met de bodem te vermengen en deze terugwinbaar toe te passen (art. 10 Bsb);
- In geval van gebruik van categorie 1 en 2 grond: de verplichting een minimumhoeveelheid te gebruiken (art. 12 en 13 Bsb).

Opmerking toetsingswaarden

De toetsingen die in het kader van de Interim-richtlijn bodemkwaliteitskaarten moeten worden uitgevoerd, moeten plaatsvinden ten opzichte van de samenstellingswaarden grond (SW1 en SW2) uit het Bouwstoffenbesluit (bijlage 2). De Interim-richtlijn is op dit punt onduidelijk door, ten onrechte, te refereren aan streef- en interventiewaarden. In de nadere toelichting en uitleg van Interim-richtlijn Bodemkwaliteitskaarten is dit aangepast. Voor de meeste stoffen zijn de samenstellingswaarden uit het Bouwstoffenbesluit (Bsb) gelijk aan de streef- en interventiewaarden uit de Wet bodembescherming (Wbb). Uitzondering hierop vormen minerale olie en EOX.

Toelichting vergelijkbare kwaliteit

In paragraaf 3.3.2 van de Interim-richtlijn is het begrip “vergelijkbare kwaliteit” nader uitgewerkt. Het begrip vormt de kern voor het al of niet accepteren van een partij grond als bodem. Hierbij vormt het stand-still–beginsel het uitgangspunt. De kwaliteit van de bodem waarin de grond wordt toegepast mag immers niet verslechteren. Er zijn verschillende methodes denkbaar om een vergelijkbaarheidstoets uit te voeren. In deze richtlijn is gekozen voor een vergelijking op basis van de gemiddelde waarden van de toe te passen grond en de ontvangende bodem. Indien voor alle parameters geldt dat het gemiddelde van de toe te passen grond kleiner is dan 1,2 maal het gemiddelde van de ontvangende kwaliteitszone is de kwaliteit van de toe te passen grond vergelijkbaar met de kwaliteit van de ontvangende bodem.

Afhankelijk van de herkomst van de grond en de kwaliteit van de ontvangende zone wordt het gemiddelde van de toe te passen grond op de volgende wijze bepaald:

1. Partij grond afkomstig uit een zone waarvan alle 95-percentielwaarden onder de tussenwaarde liggen (TW: het gemiddelde van de betreffende samenstellingswaarden grond (SW1 en SW2)) → de gemiddelden van de bodemkwaliteitszone van herkomst mogen worden gebruikt als schatter voor de gemiddelden van de partij.
2. Partij grond afkomstig uit een zone waarvan één of meerdere 95-percentielwaarden gelijk zijn aan of groter zijn dan de tussenwaarde (TW) → er dient voor de betreffende stoffen een partijkeuring conform Bouwstoffenbesluit uitgevoerd te worden om de gemiddelden van de partij te bepalen.

Indien het gemiddelde van maximaal 3 parameters (in de Interim-richtlijn wordt het aantal parameters niet genoemd) in de toe te passen grond niet groter is dan 2 maal de Samenstellingswaarde voor schone grond (SW1) van het Bouwstoffenbesluit, hoeft de vergelijkbaarheidstoets niet te worden uitgevoerd. Met andere woorden er hoeft geen vergelijkbaarheidstoets uitgevoerd te worden bij schone grond.

Voorbeeld toetsing vergelijkbare kwaliteit

ANALYSERESULTATEN PARTIJ TOE TE PASSEN GROND				ONTVANGENDE BODEM ZONE	
Stoffen uit NEN pakket	Gemiddelde c.q. gemeten gehalte (mg/kg ds)	Toetsing	Toetsingsresultaat	Gemiddelde c.q. gemeten gehalte (mg/kg ds)	Gemiddelde/gemeten gehalte x 1,2 = toetsgehalte
Arseen	8,2	< SW1	'schoon'	5,2	6,24
Cadmium	0,41	< SW1	'schoon'	0,3	0,36
Chroom	22,0	< SW1	'schoon'	11,9	14,28
Koper	32,3	> SW1	licht verhoogd	38,8	46,56
Kwik	0,11	< SW1	'schoon'	0,2	0,24
Lood	80,7	> SW1	licht verhoogd	78,9	94,68
Nikkel	14,3	< SW1	'schoon'	8,8	10,56
Zink	121,2	> SW1	licht verhoogd	108,8	130,56
PAK	2,49	> SW1	licht verhoogd	1,4	1,68
EOX	0,16	< SW1	'schoon'	0,1	0,12
Minerale olie	46,2	< SW1	'schoon'	41,0	49,20

	< SW 1 = schoon -> toets vergelijkbare kwaliteit kan achterwege gelaten worden
	> SW 1 = licht verontreinigd -> toets vergelijkbare kwaliteit:
	gehalte toe te passen grond < 1,2 x ontvangende bodem -> vrij grondverzet toegestaan
	gehalte toe te passen grond > 1,2 x ontvangende bodem -> vrij grondverzet niet toegestaan

Conclusie: Het gehalte aan PAK in de partij toe te passen grond is hoger dan die van 1,2 x de ontvangende bodem. Op basis van het PAK-gehalte mag deze partij grond niet in de betreffende zone worden toegepast.

2.2 Bodembeleidsplan Overijssel (2002-2005)

De provincie Overijssel heeft in haar bodembeleidsplan 'Grond voor samenwerking' het beheer van de bodem vastgelegd. Daarbij wordt onderscheidt gemaakt in drie typen gebieden, die onderstaand toegelicht worden.

Bodembeheer in diffuus verontreinigde gebieden

Over het algemeen worden diffuse verontreinigingen in een groot gebied aangetroffen zonder dat daarbij een directe verband tussen een herkenbare bron en de aanwezigheid van verontreiniging kan worden gelegd. In de meeste gevallen liggen de concentraties beneden de interventiewaarden voor bodemsanering.

In gebieden die al veel langer in gebruik zijn, zoals de oude binnensteden, zijn de achtergrondgehalten vaak hoger. Van ieder deelgebied dienen daarom de achtergrondwaarden te worden vastgesteld. Deze kunnen tevens ook inzicht geven in de aanwezigheid van natuurlijk verhoogde waarden.

Als de achtergrondwaarden bekend zijn, kunnen deze een rol spelen bij beslissingen over de gewenste kwaliteit van de bodem. Dit kan zijn bij:

- beoordeling bodemonderzoeken en uitvoering van saneringen;
- hergebruiksmogelijkheden van licht verontreinigde grond;
- vrijstellingenbeleid voor bodemonderzoeken bij bouwvergunningen.

Bodembeheer in gebieden met van nature verhoogde gehalten

Van nature kunnen enkele stoffen in verhoogde gehalten in de (water)bodem en grondwater voorkomen. Voorbeelden hiervan zijn arseen in grond en nikkel en zink in het grondwater. Deze stoffen kunnen de betreffende interventiewaarden overschrijden, zonder dat deze 'verontreinigingen' als geval van bodemverontreiniging gezien wordt in de zin van de Wet Bodembescherming.

In het kader van het Bouwstoffenbesluit kan grond met gehalten beneden de interventiewaarden worden toegepast. Echter maakt het Bouwstoffenbesluit geen onderscheid tussen van nature verhoogde gehalten of door menselijk toedoen verhoogde gehalten. De Technische Commissie Bodemsanering heeft geadviseerd om ook grond met van nature verhoogde gehalten boven de interventiewaarden, verantwoord te hergebruiken. Dit zijn gebieden die in dezelfde mate verontreinigd zijn. Hiervoor dient wel een bodembeheersplan te worden opgesteld.

Bodembeheer in milieubeschermingsgebieden

De provincie Overijssel heeft ervoor gekozen om licht verontreinigde grond binnen grondwaterbeschermingsgebieden te kunnen gebruiken, mits deze grond uit het gebied zelf afkomstig is.

2.3 Volgorde toepassingsmogelijkheden (licht verontreinigde) grond

In de nota 'Grond Grondig Bekeken' (1999) is een voorkeursvolgorde opgesteld, gebaseerd op de ladder van Lansink. In hoofdlijnen bestaat deze volgorde uit preventie, hergebruik als bodem, hergebruik als werk, reiniging tot schone grond of een toepasbaar product en toepassing op een stortplaats.

Gemeente Kampen sluit zich hierbij aan en geeft de voorkeur aan het hergebruik van licht verontreinigde grond als bodem. Ook schone grond dient bij voorkeur hergebruikt te worden als bodem, waarbij deze indien mogelijk wordt toegepast in schone gebieden. Dit om te voorkomen dat schone grond vermengd raakt met verontreinigde bodem waarop deze wordt aangebracht.

Gelet op de bodemkwaliteit in gemeente Kampen (relatief schoon) zijn de mogelijkheden voor het toepassen van licht verontreinigde grond als bodem beperkt tot alleen het oude stedelijke gebied. De schone grond kan overal worden toegepast.

2.4 Actuele bodemkwaliteit (bodemkwaliteitskaart)

De basis voor het gemeentelijk hergebruikbeleid vormt de bodemkwaliteitskaart van gemeente Kampen (kenmerk 16546-151348-BKK, januari 2007). Hierin is nagenoeg het gehele grondgebied van de gemeente Kampen in bodemkwaliteitszones ingedeeld (zie zoneringskaarten in bijlage 1).

De volgende zones worden onderscheiden.

Bodemkwaliteitszones bovengrond:

- I) Zone 'oud stedelijk gebied' (homogeen deelgebied 1)
- II) Zone 'jong stedelijk gebied' (homogene deelgebieden 2, 3 en 5)
- III) Zone 'eerdveengronden' (homogeen deelgebied 6)
- IV) Zone 'rauwveengronden' (homogeen deelgebied 7)
- V) Zone 'rivier- en zeekleigronden' (homogeen deelgebied 8)
- VI) Zone 'zandgronden' (homogeen deelgebied 9)
- VII) Zone 'landwegen' (homogeen deelgebied 10)

Bodemkwaliteitszones ondergrond:

- VIII) Zone 'oud stedelijk gebied' (homogeen deelgebied 1)
- IX) Zone 'oude woonwijken en jonge industrie' (homogene deelgebieden 2 en 5)
- X) Zone 'jonge woonwijken' (homogeen deelgebied 3)
- XI) Zone 'eerdveengronden' (homogeen deelgebied 6)
- XII) Zone 'rauwveengronden' (homogeen deelgebied 7)
- XIII) Zone 'rivier- en zeekleigronden' (homogeen deelgebied 8)
- XIV) Zone 'zandgronden' (homogeen deelgebied 9)

De bodemkwaliteit in het zogenaamde gezoneerde gebied wordt bepaald door de gemiddelde gemeten waarden en gekarakteriseerd door de 95-percentielwaarde (P95).

- **Blauw** is toegekend aan zones 'schone grond' (zones II, III, IV, V, VI, IX, XI, XII, XIII en IVX). De gemiddelde bodemkwaliteit in deze zones zijn lager dan de samenstellingswaarde voor schone grond (SW1) uit het Bouwstoffenbesluit. Tevens is blauw toegekend aan zones waarvoor geldt dat bij toetsing aan het volledige basispakket het gemiddelde gehalte van 3 stoffen maximaal gelijk mag zijn aan twee maal de individuele samenstellingswaarde schone grond. Hiermee wordt voldaan aan de criteria voor 'schone grond' uit het Bouwstoffenbesluit.
- **Paars** is toegekend aan zones 'schone grond' (zones I, VIII en X). De gemiddelde bodemkwaliteit in deze zones zijn lager dan de samenstellingswaarde voor schone grond (SW1) uit het Bouwstoffenbesluit, maar de P95 van 1 of meerdere stoffen overschrijdt de tussenwaarde. Indien het gehalte van een stof de tussenwaarde overschrijdt, wordt dit een kritische stof genoemd. Indien deze grond buiten de zone wordt toegepast dient van deze stof conform het Bouwstoffenbesluit het gehalte bepaald te worden ter beoordeling of grondverzet is toegestaan.
- **Groen** is toegekend aan de zones (VII, XV) met gemiddelde gehalten boven de SW1 en kleiner dan de TW. Met behulp van de P95 zal bepaald worden of grondverzet mogelijk is.

De zonering is gevisualiseerd in de kaarten uit bijlage 1.

2.5 Uitzonderingen op het gemeentelijk hergebruikbeleid

2.5.1 Toepassen van sterk verontreinigde grond

Hergebruik van sterk verontreinigde grond wordt niet toegestaan. Wanneer sprake is van gebiedseigen verontreiniging en de gehalten liggen boven de criteria van hergebruik, dan kan de gemeente uitsluitend herrangschikken van deze grond binnen de locatie (geval van ernstige bodemverontreiniging) toestaan. Herrangschikken binnen een saneringsgeval moet in een saneringsplan worden geregeld. De wettelijke basis ligt in de Wet bodembescherming en provincie Overijssel is hiervoor het bevoegd gezag.

2.5.2 Dempen van sloten

Bij het dempen van sloten is het waterschap Groot Salland bevoegd gezag Bouwstoffenbesluit, waarbij het waterschap een ontheffing van de Keur dient te verlenen voor het uitvoeren van het grondwerk. Bij het dempen van sloten kunnen twee 2 methodieken worden gevolgd. De gemeente Kampen zal het dempen van sloten per geval bezien en in overleg met het waterschap bepalen welke methodiek van toepassing moet zijn en hoe de benodigde meldingen zullen worden afgehandeld.

De twee methodieken werken als volgt.

1. Het dempen van sloten middels het toepassen van grond in open water wordt conform het Bouwstoffenbesluit als een werk beschouwd. Voor dit grondverzet geldt het Bouwstoffenbesluit en is de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet niet van toepassing. In deze is het waterschap het bevoegd gezag.
2. Indien het dempen van sloten plaatsvindt in den droge valt het grondverzet wel binnen de MVG. De te dempen sloot of gedeelte hiervan dient hiertoe op een deugdelijke manier te worden afgedamd. Het afdammateriaal moet vooralsnog voldoen aan het Bouwstoffenbesluit, waarbij in deze het waterschap het bevoegd gezag is. Met betrekking tot de kwaliteitseisen van het afdammateriaal dient contact te worden opgenomen met de eenheid vergunningverlening en handhaving van het waterschap. Na afdamming kan het water worden afgepompt en de begroeiing en bagger (in den droge) worden verwijderd. De ontstane sleuf kan vervolgens worden opgevuld met grond. In dit geval is sprake van een grondwerk. De kwaliteit van deze grond (dempingsmateriaal) dient vergelijkbaar met of schoner te zijn dan de gebiedseigen kwaliteit. Hiervoor is de gemeente het bevoegd gezag.

2.5.3 Tijdelijk verplaatsen

Licht verontreinigde grond mag in de nabijheid van het uit te voeren werk tijdelijk worden neergelegd. Artikel 1, derde lid van het bouwstoffenbesluit regelt dat het tijdelijk uitgraven van een deel van de bodem om het daarna vervolgens daarna weer onbewerkt terug te storten, niet onder de werking van het Bouwstoffenbesluit valt. Bijvoorbeeld bij het plaatsen van lichtmasten, bij het ten behoeve van het oprichten van een bouwwerk, maken van een bouwput, bij de tijdelijke verwijdering van een toplaag van de bodem om oppervlaktedelfstoffen te winnen en bij werkzaamheden als aan het leggen van kabels, leidingen en riolering. Bij deze activiteiten is na afloop van de werkzaamheden sprake van herstel van de oorspronkelijke situatie. Een dergelijke tijdelijke verplaatsing van licht verontreinigde grond hoeft niet te worden gemeld bij het bevoegd gezag (Wbb, artikel 28, derde lid).

Omdat artikel 1 lid 3 spreekt over het terugbrengen van de grond op of nabij de plaats waar deze is ontgraven, is bij het terugstorten (dus niet het toepassen in een werk) van de grond enige speelruimte aanwezig, zodat bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van natuurterreinen (natuurbouw) in de uiterwaarden binnen een bepaald project grond kan worden verplaatst om de bodem het gewenste nieuwe profiel te geven. Voorwaarde is wel dat de grond niet wordt bewerkt. Het zeven van grond wordt doorgaans niet gezien als een bewerking.

De gemeente zal aan aanbestedingen voor het uitvoeren van werkzaamheden voorwaarden koppelen met betrekking tot omgaan en terugleggen van licht verontreinigde grond (plaats, diepte).

Indien de gemeente opdrachtgever is voor de werkzaamheden is zij verantwoordelijk voor de afvoer van overtollige grond of laat deze vervallen aan een derde. Indien een derde opdrachtgever is, is deze in principe verantwoordelijk voor de afvoer van de betreffende grond. Afvoer dient gemeld te worden aan het bevoegd gezag conform de regels die daar voor staan (afvalstroomnummer etc).

2.5.4 Omgaan met kleine partijen schone en licht verontreinigde grond (< 50 m³)

In het Bouwstoffenbesluit staat voor de hergebruik van licht verontreinigde grond een minimale hoeveelheid van 50 m³. De Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet stelt echter geen voorwaarde aan de minimaal toe te passen hoeveelheid grond (zie § 2.1). Dit betekent dat een partij kleiner dan 50 m³ ook hergebruikt kan worden.

Dit betekent dat ook partijen licht verontreinigde grond kleiner dan 50 m³ volgens de regels van dit bodembeheerplan als bodem kunnen worden hergebruikt. Tevens zou dit echter betekenen dat voor de toepassing van alle partijen licht verontreinigde grond kleiner dan 50 m³ een melding gedaan moet worden.

Gemeente Kampen heeft het beleidsstandpunt dat indien licht verontreinigde grond als bodem wordt hergebruikt partijen > 50 m³ wel gemeld moeten worden en dat voor partijen grond < 50 m³ geen melding nodig is. Indien een partij < 50 m³ echter afkomstig is van een locatie met bijzondere omstandigheden of onverwachte situaties (zie 'toets herkomst' in hoofdstuk 3) dient wél een melding te worden gedaan.

Deze beleidskeuze betekent dat gemeente Kampen als bevoegd gezag voor partijen < 50 m³ licht verontreinigde grond alleen gegevens kan vragen waaruit de kwaliteit van de toegepaste grond blijkt op basis van historie en herkomstlocatie. Deze gegevens dient de aanvrager tot 1 jaar na toepassing van de grond aan het bevoegd gezag te kunnen overhandigen.

Er geldt voor de gemeente een 'omgekeerde bewijslast' voor schone grond. Indien het bevoegd gezag vermoedt dat niet-schone grond wordt toegepast, dient zij dat zelf aan te tonen middels het handhavingprotocol. Overigens is op basis van andere wetgeving, waaronder artikel 13 (zorgplichtbeginsel) van de Wet bodembescherming, het toepassen van verontreinigde grond, ook in kleine hoeveelheden, niet zonder meer toegestaan.

Zones met licht verontreinigde grond

- I) Bovengrond zone 'oud stedelijk gebied' (homogeen deelgebied 1)
- VII) Bovengrond zone 'landwegen' (homogeen deelgebied 10)
- VIII) Ondergrond zone 'oud stedelijk gebied' (homogeen deelgebied 1)
- X) Ondergrond zone 'jonge woonwijken' (homogeen deelgebied 3)
- XV) Ondergrond 'wegbermen provinciale wegen' (niet door Oranjewoud onderzocht)

3 Hergebruikregels

3.1 Inhoudelijke procedure

Bij het beoordelen van het hergebruik van grond conform de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet wordt geredeneerd vanuit de toe te passen grond. Dat betekent dat in eerste instantie naar de kwaliteit van de toe te passen grond wordt gekeken. Vervolgens wordt pas beoordeeld of de grond daadwerkelijk op de beoogde plaats mag worden toegepast.

Om vast te stellen of een partij grond als bodem mag worden toegepast moeten drie zaken worden getoetst:

- of op de locatie van herkomst zich bijzondere omstandigheden voordoen of onverwachte situaties hebben voorgedaan waardoor de kwaliteit van de partij grond af zou kunnen wijken van de achtergrondwaarden in betreffende bodemkwaliteitszone (**toets herkomst**);
- of de kwaliteit van de toe te passen grond vergelijkbaar of beter is dan de kwaliteit van de ontvangende bodem (**toets stand-still-beginsel**).
- of hergebruik van grond als bodem risico's voor de (toekomstige) functie van een gebied oplevert of kan leiden tot verspreidingsrisico's (**toets functie**).

Een partij grond kan afkomstig zijn van vier typen 'locaties van herkomst':

- A. uit dezelfde zone van de bodemkwaliteitskaart
- B. uit een andere zone van het betreffende beheersgebied
- C. uit een ander gezoneerd gebied (andere bodemkwaliteitskaart)
- D. uit een niet-gezoneerd gebied (zonder bodemkwaliteitskaart)

Door het combineren van de uitgangspunten en randvoorwaarden uit hoofdstuk 2 met de 'toets herkomst', 'toets stand-still-beginsel', 'toets functie' en de vier typen locaties van herkomst ontstaat het stroomschema 'hergebruik grond als bodem' (zie uitklapvel in bijlage 3). De stappen in het stroomschema leiden voor elke herkomst situatie naar een conclusie of een partij grond wel of niet mag worden toegepast op een voorgenomen hergebruikslocatie. In de volgende paragrafen zijn de onderdelen van het stroomschema toegelicht.

In situatie C wordt gebruik gemaakt van een bodemkwaliteitskaart vastgesteld door een andere gemeente. Per geval zal gemeente Kampen bepalen of deze kaart erkend is (wordt) en dus wel/niet mag worden gebruikt. De erkenning van een bodemkwaliteitskaart van een andere gemeente is een bestuurlijk besluit. Gemeente Kampen heeft nog geen bodemkwaliteitskaart van een andere gemeente erkend, met uitzondering van de bodemkwaliteitskaart van de wegbermen van de provincie Overijssel. De wegbermen langs provinciale wegen vallen deels binnen het beheersgebied van de gemeente Kampen (Witteveen+Bos, Bodemkwaliteitskaart en bodembeheerplan wegbermen provincie Overijssel periode 2005-2010). Daarom zijn de provinciale wegbermen als extra zone opgenomen in de grondstromenmatrix (tabel 3.1).

3.2 Toets herkomst

Hergebruik van grond als bodem, waarbij de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel gebruikt wordt, mag alleen voor herkomstlocaties waar de bodemkwaliteit (naar verwachting) niet afwijkt van de achtergrondwaarde in de betreffende zone. Daarvoor moet worden nagegaan of er sprake is van bijzondere omstandigheden en/of onverwachte situaties. In beide gevallen kan namelijk een afwijkende (slechtere) kwaliteit van de bodem worden verwacht en mag vrijkomende grond dus niet zondermeer worden hergebruikt.

Indien sprake is van bijzondere omstandigheden of onverwachte situaties moet middels een partijkeuring volgens de richtlijnen van het Bouwstoffenbesluit en eventueel asbestonderzoek, worden onderzocht of de kwaliteit van de bodem daadwerkelijk afwijkt. In voorkomende gevallen is vrij grondverzet dus niet mogelijk. Indien uit het aanvullend onderzoek blijkt dat de grond schoon of vergelijkbaar is, kan de partij grond alsnog als bodem worden toegepast.

Bijzondere omstandigheden

Een bijzondere omstandigheid doet zich voor indien bekend is dat de bodemkwaliteit op de herkomstlocatie (mogelijk) afwijkt van de omgeving. Dit kan blijken uit historisch onderzoek (verdachte locaties), bodemonderzoek, saneringen etc. Hierbij zal het veelal gaan om:

- bekende en potentiële verdachte locaties, niet behorende tot de diffuse bodemverontreiniging;
- bodemsanering in uitvoering;
- restverontreiniging na bodemsanering;
- lokaal aangebrachte leeflagen;
- lokaal aanwezige (historische) ophooglagen;

Daarnaast is een afwijkende bodemkwaliteit niet uitgesloten ter plaatse van bijvoorbeeld:

- wegen (vanwege gebruik);
- werken (toepassen licht verontreinigde grond);
- tankstations;
- erven.

Op de bodemkwaliteitskaart zijn in ieder geval de bekende en potentiële gevallen van bodemverontreiniging (Landsdekkend Beeld) als uitgesloten gebieden aangegeven. De overige informatie kan worden opgezocht in het gemeentelijk (bodem)informatiesysteem (BIS4all) worden achterhaald.

Onverwachte situaties

Het kan voorkomen dat tijdens de graafwerkzaamheden op de locatie van herkomst alsnog een (mogelijke) afwijking van de bodemkwaliteit wordt geconstateerd. Een onverwachte situatie doet zich voor indien:

- de grond een afwijkende kleur, geur of samenstelling heeft;
- de grond meer dan 10% puin, gruis of overige bodemvreemde materialen bevat;
- de grond bijmengingen bevat waarvan men redelijkerwijs kan vermoeden dat deze het milieu negatief kunnen beïnvloeden;
- in de grond visueel asbest wordt aangetroffen.

Een onverwachte situatie dient in alle gevallen te worden geregistreerd. Als sprake is van een (vermoedelijk) geval van ernstige bodemverontreiniging, dient hiervan melding te worden gedaan bij de provincie Overijssel.

Archeologie

Binnen de gemeente Kampen zijn diverse archeologische (hoogwaardige) locaties aanwezig. Indien ter plaatse van kansrijke archeologisch (vind)locaties graaf- of ophoogwerkzaamheden plaatsvinden, dient hiervan een melding bij de gemeente gedaan te worden.

3.3 Toets stand-still-beginsel

3.3.1 Bewijsmiddelen

Voor de herkomstlocaties A t/m C geldt dat uit de 'toets herkomst' blijkt of de bodemkwaliteitskaart in principe representatief is voor de herkomstlocatie (OK) en dus als bewijsmiddel gebruikt kan worden of dat er aanvullend onderzoek nodig is (niet OK -> partijkeuring Bouwstoffenbesluit).

Voor een herkomstlocatie D is geen bodemkwaliteitskaart beschikbaar en zal altijd een partijkeuring Bouwstoffenbesluit of een attest-met-productcertificaat (art. 1.1 Bsb) als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond dienen.

3.3.2 Vergelijkbaarheid

Met behulp van de toegestane bewijsmiddelen kan worden getoetst of de kwaliteit van de toe te passen grond van vergelijkbare of betere kwaliteit is dan de ontvangende bodem.

In geval de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel wordt gebruikt, worden de gemiddelde waarden van de betreffende bodemkwaliteitszone (niet gecorrigeerd voor standaardhumus- en lutumwaarden) middels de vergelijkbaarheidstoets onderling vergeleken (zie toelichting verderop). Toepassing van grond wordt beoordeeld op basis van het criterium voor vergelijkbare kwaliteit voor die stoffen waarvoor geldt dat het gemiddelde gehalte van 3 individuele stoffen groter is dan 2 maal de SW1 *of* voor die stoffen die als kritisch (P95 > tussenwaarde) zijn aangemerkt.

In geval een partijkeuring als bewijsmiddel wordt gebruikt zijn er drie opties.

- de partij betreft schone grond en mag overal als bodem worden toegepast (het gemiddelde van maximaal 3 parameters (in de Interim-richtlijn wordt het aantal parameters niet genoemd) in de toe te passen grond is niet groter dan 2 maal de SW1 van het Bouwstoffenbesluit);
- de partij betreft sterk verontreinigde grond (> SW2) en mag nergens toegepast worden;
- de kwaliteit zit tussen schoon en sterk verontreinigd in en er kan worden nagegaan of wordt voldaan aan het principe van 'vergelijkbare kwaliteit' (zie vergelijkbaarheidstoets).

In geval een certificaat als bewijsmiddel wordt gebruikt zijn er twee opties.

- de partij betreft schone grond en mag overal als bodem worden toegepast;
- de partij betreft niet-schone grond waarvoor nagegaan kan worden of wordt voldaan aan het principe van 'vergelijkbare kwaliteit' (zie vergelijkbaarheidstoets). Er worden geen certificaten voor sterk verontreinigde grond afgegeven.

Vergelijkbaarheidstoets

Er is sprake van vergelijkbare kwaliteit wanneer het gemiddelde gehalte van de toe te passen grond kleiner is dan 1,2 x het gemiddeld gemeten gehalte van de ontvangende bodem. In het geval deze toets wordt doorstaan mag de grond als bodem binnen de betreffende bodemkwaliteitszone worden toegepast.

In bijlage 2 zijn de achtergrondwaarden voor de bodemkwaliteitszones in het beheersgebied van Kampen weergegeven. Dit zijn de waarden waaraan getoetst moet worden.

3.3.3 Partijkeuring

Eisen

Aan een partijkeuring conform de richtlijnen van het Bouwstoffenbesluit worden de volgende voorwaarden gesteld:

- de partij grond dient door een gecertificeerde monsternemer te worden bemonsterd conform VKB-protocol 1001: 'Monsterneming grond voor partijkeuringen bouwstoffenbesluit';
- een partij kan worden gekeurd in depot of in-situ (indien er verontreinigingen nabij zijn heeft het keuren van een partij in depot de voorkeur);
- de voorbereiding van de monsters en het laboratoriumonderzoek moeten worden verricht conform het accreditatieprogramma APO4 door een hiervoor geaccrediteerd laboratorium.

Te onderzoeken stoffen

Wanneer de herkomstlocatie een onverdacht perceel betreft dient er een partijkeuring uitgevoerd te worden voor alle 11 standaard stoffen (8 zware metalen, PAK, minerale olie en EOX). Voor een verdacht perceel dienen tevens de stoffen onderzocht te worden waarvoor het perceel verdacht is (dit blijkt uit de 'toets herkomst').

Bovendien dient van de toe te passen grond het percentage bodemvreemd materiaal nauwkeurig te worden bepaald.

3.4 Toets functie

Het gebruik van licht verontreinigde grond als bodem mag niet leiden tot risico's bij het huidige of toekomstige gebruik van bodem. De huidige en toekomstige functie van een gebied is vastgelegd in ruimtelijke plannen. Hierbij kan gedacht worden aan een bestemmingsplan, structuurplan of streekplan.

In de nota Grond Grondig Bekeken (GGB) is aangegeven dat de bodemgebruikswaarden (BGW) die ten behoeve van functie gericht saneren ontwikkeld zijn, een rol kunnen spelen bij de beoordeling van de bodemkwaliteit in relatie tot de functie. Daarbij is aangegeven dat de bodemgebruikswaarden geen landelijk opgelegde randvoorwaarden zijn.

De provincie Overijssel heeft in haar bodembeleidsplan 'Grond voor samenwerking' niet expliciet vermeld dat bij hergebruik van licht verontreinigde grond naast 'toets herkomst' en 'toets vergelijkbaarheid' eveneens aan de bodemgebruikswaarden (is 'toets functie') getoetst dient te worden. Wel staat vermeld dat het kabinetstandpunt 'beleidsvernieuwing bodemsanering' van 14 december 2001 de achtergrondwaarden (bodemkwaliteitskaart) mogen worden gehanteerd bij het beheren van de bodem in licht verontreinigde gebieden. Op lange termijn moet hier ook in deze gebieden BGW-kwaliteit worden bereikt.

3.5 Grondstromenmatrix gemeente Kampen

Met behulp van de bodemkwaliteitskaart is voor het gehele beheersgebied van gemeente Kampen de 'toets stand-still-beginsel' uitgevoerd en samengevat in onderstaande grondstromenmatrix. Hieruit kan voor het hergebruik van grond binnen en tussen de verschillende bodemkwaliteitszones en overige gebieden (herkomstlocaties A en B) direct worden afgeleid:

- Of aanvullende bewijsmiddelen nodig zijn (en zo ja eventuele aanvullende stoffen);
- Of er sprake is van vergelijkbaarheid en de grond wel/niet als bodem mag worden toegepast.

Uit de grondstromenmatrix blijkt:

Toepassen grond in eigen zone

- dat grond uit zones I, VII, VIII, X en XV waarbij de P95 wordt overschreden een partijkeuring op de kritische stoffen dient te worden verricht. Vervolgens dient de toets 'stand-still-beginsel' uitgevoerd te worden;
- dat grond binnen de schone eigen zones II, III, IV, V, VI, IX, XI, XII, XIII en XIV vrij toepasbaar is, met uitzondering van de uitgesloten gebieden. Deze dienen bij toepassing binnen de eigen zone conform het Bouwstoffenbesluit onderzocht te worden. Vervolgens dient de toets 'stand-still-beginsel' uitgevoerd te worden.

Toepassen grond in andere zone

- dat grond uit de zones II, III, IV, V, VI, IX, XI, XII, XIII en XIV in heel het grondgebied van de gemeente Kampen vrij toepasbaar zijn;
- dat grond uit de zones I, VII, VIII, X, XV en de uitgesloten gebieden eerst onderzocht moet worden conform het Bouwstoffenbesluit. Vervolgens dient de toets 'stand-still-beginsel' uitgevoerd te worden;
- dat ook de ontvangende bodem onderzocht moet worden middels een partijkeuring, indien grond van de deelgebieden I, VII, VIII, X, XV en de uitgesloten gebieden in de uitgesloten gebieden toegepast gaat worden.

Wegbermen (zone X)

- dat op het kruispunt herkomst <-> toepassing van de wegbermen geen hergebruiksklassekleur is toegekend. De licht verontreinigde bermgrond mag binnen de zone 'landwegen' vrij toegepast worden zonder dat eerst (conform het Bouwstoffenbesluit) op de kritische parameters onderzocht dient te worden. Hier is de extra maatregel om verontreiniging binnen de eigen zone te voorkomen niet wenselijk c.q. werkbaar.
- dat de bovengrond van de wegbermen licht verontreinigd is. De gemeente Kampen gaat ervan uit dat de kwaliteit van de ondergrond niet van mindere kwaliteit is dan die van de bovengrond. Dit is hetzelfde uitgangspunt als in de Interim Richtlijn voor de ondergrond van het landelijk gebied wordt gehanteerd. Dit betekent dat het gemiddelde en de P95 van de bovengrond ook voor de ondergrond gelden, tenzij middels onderzoek conform het Bouwstoffenbesluit een andere bodemkwaliteit is aangetoond.

Tabel 3.1: De grondstromenmatrix: weergave mogelijkheden hergebruik grond als bodem in Kampen

Herkomstlocatie grond zone:	Toepassingslocatie grond zone																
	Naar zone I	Naar zone II	Naar zone III	Naar zone IV	Naar zone V	Naar zone VI	Naar zone VII	Naar zone VIII	Naar zone IX	Naar zone X	Naar zone XI	Naar zone XII	Naar zone XIII	Naar zone XIV	Naar zone XV	Naar uitgesloten gebieden	
Van zone I	Blue	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red
Van zone II	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone III	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone IV	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone V	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone VI	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone VII	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red
Van zone VIII	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red
Van zone IX	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone X	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	zie § 3.5	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red
Van zone XI	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone XII	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone XIII	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone XIV	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Van zone XV	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Blue	Yellow	Red
Van uitgesloten gebieden	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red

Bodemkwaliteitszones bovengrond:

- I) Zone 'oud stedelijk gebied' (homogeen deelgebied 1)
- II) Zone 'jong stedelijk gebied' (homogene deelgebieden 2, 3 en 5)
- III) Zone 'eerdveengronden' (homogeen deelgebied 6)
- IV) Zone 'rauwveengronden' (homogeen deelgebied 7)
- V) Zone 'rivier- en zeekleigronden' (homogeen deelgebied 8)
- VI) Zone 'zandgronden' (homogeen deelgebied 9)
- VII) Zone 'landwegen' (homogeen deelgebied 10)
- XV) Zone 'wegbermen provinciale wegen' (niet door Oranjewoud onderzocht)
Deze zone is in overleg met de gemeente Kampen als extra zone opgenomen en gevisualiseerd op de bodemkwaliteitskaart (bron: Bodemkwaliteitskaart en bodembeheerplan wegbermen provincie Overijssel periode 2005-2010)

Bodemkwaliteitszones ondergrond:

- VIII) Zone 'oud stedelijk gebied' (homogeen deelgebied 1)
- IX) Zone 'oude woonwijken en jonge industrie' (homogene deelgebieden 2 en 5)
- X) Zone 'jonge woonwijken' (homogeen deelgebied 3)
- XI) Zone 'eerdveengronden' (homogeen deelgebied 6)
- XII) Zone 'rauwveengronden' (homogeen deelgebied 7)
- XIII) Zone 'rivier- en zeekleigronden' (homogeen deelgebied 8)
- XIV) Zone 'zandgronden' (homogeen deelgebied 9)

Legenda tabel 3.1

	Kwaliteit toe te passen grond is schoon => Grond kan vrij als bodem worden toegepast.
	Voor 1 of meerdere stoffen (kritische stoffen) wordt de tussenwaarde bij de P95 overschreden. Van de kritische stoffen dient middels een partijkeuring de gehalten te worden bepaald => Uit de vergelijkbaarheidstoets zal blijken of grond wel/niet als bodem binnen de eigen zone toegepast kan worden. Dit als extra maatregel om verontreiniging binnen de eigen zone te voorkomen.
	Kwaliteit toe te passen grond wijkt (mogelijk) af van ontvangende bodem of is onbekend => Partijkeuring Bouwstoffenbesluit uitvoeren voor toe te passen grond => Uit de vergelijkbaarheidstoets zal blijken of grond wel/niet als bodem toegepast kan worden.
	Zowel partijkeuring Bouwstoffenbesluit toe te passen grond als ontvangende bodem uitvoeren => Uit vergelijkbaarheidstoets zal blijken of grond wel/niet als bodem toegepast kan worden.

4 Uitvoeringsprocedures

Gemeente Kampen is bevoegd gezag voor het Bouwstoffenbesluit en daarmee ook voor het hergebruikbeleid grond als bodem. In dat kader ontvangt, beoordeelt en registreert de gemeente de MVG-meldingen en verzorgt zij het toezicht en de handhaving op de toepassing van grond als bodem. Deze taken zijn in de volgende paragrafen toegelicht.

4.1 Melding

Wanneer melden?

Uit het stroomschema 'hergebruik grond als bodem' in bijlage 3 kan worden afgeleid of een partij grond wel/niet als bodem kan worden hergebruikt (zie hoofdstuk 3). Tevens is in het stroomschema aangegeven wanneer een zogenaamde informatieplicht dan wel meldingsplicht geldt. Een informatieplicht houdt in dat tot een jaar na toepassing van grond gegevens aan het bevoegd gezag dienen te kunnen worden overlegd (Bsb art. 5.1) en is in dit kader van hergebruik van grond als bodem van toepassing bij hergebruik van schone grond. Een meldingsplicht geldt voor het toepassen van licht verontreinigde grond.

Melding

Op grond van artikel 3 sub b van de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet dient het hergebruik van licht verontreinigde grond als bodem 5 werkdagen voorafgaand aan het gebruik, door de eigenaar of erfpachter van de ontvangende bodem te worden gemeld bij de gemeente (eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling; team Beleidsontwikkeling en Advisering). Het te gebruiken meldingsformulier is opgenomen in bijlage 4 van dit beheerplan en te verkrijgen bij de eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling. Alle hierop gevraagde gegevens en bijlagen moeten worden aangeleverd bij de melding. Deze meldingsformulieren staan op de internetsite van de gemeente Kampen te staan (www.kampen.nl).

Transport

Naast het melden van grondverzet bij de gemeente moet het transport van (licht) verontreinigde grond bij de provincie worden gemeld wanneer dit transport over de openbare weg plaatsvindt. In dat geval dient het transport, conform de Provinciale Milieuverordening (PMV), vergezeld te gaan van een begeleidingsbrief met hierop een afvalstroomnummer. De melding voor het transport dient tien werkdagen vooraf bij de provincie te worden ingediend. Binnen de provincie Overijssel gelden de PMV-verplichtingen ook voor grond afkomstig uit een gebied met vastgestelde bodemkwaliteitskaart.

4.2 Beoordeling

De eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling, team beleidsontwikkeling en advisering, toetst de melding aan de bodemkwaliteitskaart en dit bodembeheerplan. Indien de verstreekte gegevens naar het oordeel van het bevoegd gezag onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn, zullen nadere gegevens van de melder worden verlangd. Indien de milieutechnisch medewerker de melding correct vindt, dan wordt de melding geregistreerd en ontvangt de melder binnen vier werkdagen een schriftelijke ontvangstbevestiging.

De melding wordt, onder andere aan de hand van het stroomschema hergebruik grond als bodem uit hoofdstuk 3, gecontroleerd. In totaal wordt nagegaan of:

- het meldingsformulier volledig is ingevuld + bewijsmiddelen zijn toegevoegd;
- de melding ontvankelijk is (administratief juridische toets) en of de werkzaamheden onder de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet vallen;
- op basis van de verstrekte informatie redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er inderdaad geen/wel sprake is van bijzondere omstandigheden of onverwachte situaties (toets herkomst);
- op basis van andere beschikbare informatie de conclusie 'toets herkomst' bijgesteld zou moeten worden;
- de aangeleverde bewijsmiddelen acceptabel en voldoende zijn;
- op basis van de verstrekte informatie sprake is van vergelijkbaarheid (vergelijkbaarheidstoets);
- de eindconclusie over de toepasbaarheid van de partij grond juist is.

4.3 Registratie

Een goed systeem van melding en registratie is van belang voor het toezicht op het hergebruik van grond en voor het op termijn actualiseren van de bodemkwaliteitskaart. De meldingsgegevens worden door de eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling, team Beleidsontwikkeling en Advisering, vastgelegd in een geautomatiseerd systeem. Hierin worden door de milieutechnisch medewerker ondermeer de volgende gegevens geregistreerd:

- de meldingsgegevens (meldingsformulier);
- daadwerkelijke start van het project;
- gereedmelding van de werkzaamheden;
- eventuele afwijkingen in de uitvoering.

Op grond van artikel 28 Wet bodembescherming moet elk grondverzet van meer dan 50 m³ licht verontreinigde grond bij de provincie worden gemeld. Deze meldingen van grondverzet worden geregistreerd bij de gemeente en in de vorm van een jaarrapportage betreffende de grondstromen in het kader van de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet bij de provincie ingediend.

4.4 Toezicht en handhaving

Het hergebruik van licht verontreinigde grond dient op zorgvuldige wijze plaats te vinden. Om dit te waarborgen geldt een aantal regels van procedurele aard:

- indien de melding heeft plaatsgevonden geruime tijd vóórdat de werkzaamheden daadwerkelijk worden uitgevoerd of wanneer de uitvoeringsdatum niet kon worden aangegeven ten tijde van de melding, dient de gemeente uiterlijk 2 dagen vóór aanvang van de werkzaamheden op de hoogte te worden gesteld; tijdens de grondwerkzaamheden dient de uitvoerder van het project de voor de aan te voeren / toe te passen partij grond relevante bewijsmiddelen te kunnen overleggen;
- afwijkingen van de oorspronkelijke melding dienen terstond te worden gemeld;
- wanneer tijdens de uitvoering van het grondverzet uit zintuiglijke waarnemingen blijkt dat de grond mogelijk verontreinigd is, mag deze grond niet zonder nader onderzoek of nadere bewerking worden hergebruikt als bodem. Indien een dergelijke waarneming wordt gedaan dient de grond in depot te worden gezet en dient contact te worden opgenomen met de eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling, team Beleidsontwikkeling en Advisering. Voorbeelden van dergelijke zintuiglijke waarnemingen zijn bijmengingen van puin, koolas of asbest dan wel een afwijkende geur of kleur.

- Tijdens de uitvoering van grondverzet dient de eigenaar of erfpachter van de bodem waarop hergebruik plaats vindt een kopie van het meldingsformulier en de bijbehorende ontvangstbevestiging van de gemeente, aan een toezicht houdend ambtenaar te kunnen overleggen.

De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving van de toepassing van grond als bodem. De volgende handhavingsmomenten zijn te onderscheiden:

- handhaving rond de melding (pro-actief);
- handhaving in het veld (tijdens het transport of bij de toepassing; actief);
- handhaving na toepassing (post-actief).

Bij pro-actieve handhaving kan worden gedacht aan controle van de melding met bijbehorende documenten of het uitvoeren van een partijkeuring in relatie tot het gestelde in het bodembeheerplan. Actieve handhaving omvat onder andere een veldinspectie bij de ontgraving van de grond, controle bij aangehouden transporteurs van de grond en veldinspectie op de locatie waar de grond wordt toegepast. Bij post-actieve handhaving kan worden gedacht aan het uitvoeren van een partijkeuring of strafrechtelijke en/of bestuursrechtelijke optredens bij overtredingen.

Als tijdens de uitvoering reden is te veronderstellen dat de gegevens van het meldingsformulier niet overeenkomen met de betreffende partij grond kan het werk worden stil gelegd en conform het Bouwstoffenbesluit alsnog een partijkeuring worden verlangd. In voorkomende gevallen kunnen toezichthoudende ambtenaren ondersteuning vragen van de politie.

Indien noodzakelijk zal strafrechtelijk en bestuursrechtelijk worden opgetreden. Wanneer de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet wordt overtreden, beschikt de betrokken initiatiefnemer niet over de voor het hergebruik vereiste vrijstelling van het Bouwstoffenbesluit en is er dus sprake van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit, waarop de onderstaande bijbehorende bestuursrechtelijke en strafrechtelijke sancties van toepassing zijn.

Het bevoegd gezag kan optreden middels het opleggen van een dwangsom of het toepassen van bestuursdwang.

De acties hebben allemaal het navolgende tot doel:

- beëindigen van de overtreding;
- ongedaan maken van de gevolgen van de overtreding;
- bevorderen van de naleving van de regels na een overtreding;
- het eisen van een vergoeding van de veroorzaakte schade of;
- bestraffing van de overtreding.

5 Organisatie, communicatie en evaluatie

5.1 Taken en verantwoordelijkheden

Tabel 5.1 geeft een overzicht van de diverse actoren die betrokken zijn bij het toepassen van grond als bodem en een samenvatting van de betreffende taken en verantwoordelijkheden.

Tabel 5.1: Actoren hergebruik grond als bodem

Betrokken actoren	Taken en verantwoordelijkheden
Provincie Overijssel	<ul style="list-style-type: none">- overleg over gemeentelijk hergebruikbeleid- uitgifte afvalstroomnummers grondvervoer- controle, handhaving en registratie grondtransport (Provinciale Milieu Verordening)
Gemeente Kampen (bevoegd gezag)	<ul style="list-style-type: none">- ontvangst en registratie meldingen- toezicht en handhaving- jaaroverzicht meldingen grondverzet naar provincie
Waterschap Groot Salland	<ul style="list-style-type: none">- registratie en beoordeling van meldingen slootdempingen
Milieupolitie + OM	<ul style="list-style-type: none">- ondersteuning strafrechtelijke handhaving
Eigenaar, erfpachter	<ul style="list-style-type: none">- melding bij gemeente- overhandigen bewijsmiddel op aanvraag van bevoegd gezag

Provincie Overijssel

De provincie heeft een algemene coördinerende en faciliterende rol ten aanzien van beleidsontwikkeling op het gebied van omgaan met verontreinigde grond. Daarnaast heeft ze een aantal specifieke bevoegdheden krachtens de Wet milieubeheer en Wet bodembescherming. In samenwerking met de gemeente wordt het beleidskader voor actief bodembeheer en hergebruik opgesteld. De provincie ontvangt en registreert meldingen voor het transport van grond in het kader van de Provinciale Milieu Verordening en verzorgt de afgifte van afvalstroomnummers. De provincie is een belangrijke beheerder van de bodemkwaliteitsgegevens in het landelijk gebied.

Gemeente Kampen als bevoegd gezag

De gemeente is als bevoegd gezag Bouwstoffenbesluit primair verantwoordelijk voor het hergebruik van licht verontreinigde grond. Zij ontvangt meldingen voor hergebruik van derden of van de interne organisatie en beoordeelt deze. De gemeente zorgt tevens voor registratie en is verantwoordelijk voor de handhaving. Alle grondstromen worden geregistreerd bij de gemeente en in een jaarlijkse rapportage gemeld aan de provincie, ter informatie.

Waterschap Groot Salland

Het waterschap is bevoegd gezag Bouwstoffenbesluit voor het toepassen van grond in oppervlaktewater. Met name in gevallen dat sloten gedempt worden, raken de bevoegdheden van de gemeente (landbodem) en van het waterschap (waterbodem) elkaar en is overleg noodzakelijk (afstemming en afspraken).

Milieupolitie + OM

De samenwerking tussen gemeente, milieupolitie en openbaar ministerie is geformaliseerd middels de bestuursovereenkomst 'Samenwerking Milieuhandhaving Overijssel 2005-2009' (23 november 2005).

Eigenaar of erfpachter

De verantwoordelijkheid voor het correct toepassen van (licht verontreinigde grond als bodem) ligt bij de eigenaar of erfpachter van de bodem waarop de grond wordt gebruikt. In het geval dat andere uitvoerende partijen betrokken zijn (aannemer, adviesbureau etc.) kunnen zij wel namens de eigenaar of erfpachter meldingen en informatie verzorgen.

5.2 Gemeente Kampen als private partij

De gemeente heeft twee rollen; als bevoegd gezag en als private partij. In haar rol als private partij kan de gemeente zowel optreden als opdrachtgever (initiatiefnemer, eigenaar) en als uitvoerder van (infrastructurele) werken. Om belangenverstrengeling tegen te gaan, vereist dit een goede scheiding van de controlerende taken van de gemeente (bevoegd gezag). Om die reden is de eenheid Publieke Dienstverlening, team Handhaving, als onafhankelijk toezichthouder verantwoordelijk voor de sturing en controle op (licht verontreinigde) grondstromen. De toezichthouder is niet verantwoordelijk voor de voortgang van een werk. Hij houdt toezicht op alle registraties en activiteiten binnen het werkveld. Hij moet zich ervan overtuigen dat alle partijen die werkzaamheden uitvoeren zich bewust zijn van die verantwoordelijkheden. Andere eenheden hebben zelf de verantwoording voor het juist toepassen van het hergebruiksbeleid en indien aan de orde voor het indienen van meldingen.

In tabel 5.2 zijn de eenheden van de gemeente opgenomen die te maken kunnen hebben met het toepassen van grond als bodem.

Tabel 5.2. Gemeentelijke eenheden die mogelijk optreden als private partij

Eenheden gemeente Kampen	Verantwoordelijkheden
Ruimtelijke ontwikkeling: - <i>team Beleidsontwikkeling en Advisering</i>	<ul style="list-style-type: none">- afhandeling meldingen hergebruik- aanleveren gegevens bodemkwaliteit (bodemonderzoek, partijkeuringen)- coördinatie gemeentelijke bodemsaneringen- bodemonderzoek, verwerving, beheer en uitgifte onroerend goed
Publieke dienstverlening: - <i>team Vergunningverlening</i>	<ul style="list-style-type: none">- vergunning gronddepot
Ruimtelijke ontwikkeling: - <i>team Realisatie en Registratie</i>	<ul style="list-style-type: none">- uitvoeren werken- civiel toezicht op werken- hergebruik grond en bouwstoffen- begeleiden bouwrijp maken

5.3 Communicatie

Doelstelling

De gemeente is bevoegd gezag in het kader van de MVG. De gemeente fungeert daarmee als centraal aanspreekpunt voor betrokkenen. De voornaamste betrokkenen zijn in te delen in drie groepen:

1. (toekomstige) gebruikers: bewoners, aannemers, projectontwikkelaars en overheid;
2. intermediairen: aannemers, projectontwikkelaars, planners en adviesbureaus;
3. handhavers: gemeentelijk ambtenaren, provinciale ambtenaren, VROM-inspectie, politie, OM.

De mogelijkheden en beperkingen van hergebruik van (licht) verontreinigde grond als bodem op basis van de bodemkwaliteitskaarten en het bodembeheerplan moeten kenbaar worden gemaakt aan bovengenoemde betrokkenen. Achterliggende doelstelling is het, vanuit het oogpunt van milieuhygiëne en volksgezondheid, verantwoord omgaan met (licht) verontreinigde grond.

De bodemkwaliteitskaarten en het bodembeheerplan dienen door B&W te worden vastgesteld middels een openbare inspraakprocedure (conform de Algemene wet bestuursrecht, eenheid 3:4), teneinde belanghebbenden te informeren. Eventuele bezwaren moeten op de geëigende wijze worden behandeld.

Communicatieplan

De gemeente is voornemens om bekendheid te geven aan het bodembeheerplan en de bodemkwaliteitskaart en denkt daarbij aan de volgende acties:

- informatiebijeenkomsten (zowel intern);
- voorlichtingsmateriaal.

Het idee is om een folder of brochure op te stellen waarin de gehele regelgeving voor grondverzet kort is toegelicht. De folder bevat een stappenplan waarin wordt aangegeven hoe moet worden gehandeld bij het toepassen van grond: welke bewijsmiddelen noodzakelijk zijn, onder welke voorwaarden de grond mag worden toegepast en hoe het grondverzet moet worden gemeld bij de gemeente. De folder kan standaard worden toegevoegd aan bijvoorbeeld:

- koop- of erfpachtcontracten;
- huur- of andere gebruiksovereenkomsten;
- bouw-, aanleg- en Wet milieubeheer vergunningen.

5.4 Monitoring en evaluatie

5.4.1 Monitoring

Over de uitvoering van de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet informeren burgemeester en wethouders de gemeenteraad in het jaarlijks milieuverslag. Dit verslag kan tevens worden gebruikt voor rapportage aan de provincie en VROM-inspectie.

5.4.2 Evaluatie

Evaluatie van de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet is noodzakelijk om de stand van zaken en ontwikkeling in het hergebruik van (licht) verontreinigde grond te beoordelen. Bij de evaluatie zijn de volgende criteria van belang:

- omvang van het grondverzet;
- aantallen meldingen en registratie;
- aantallen overtredingen;
- verloop interne en externe communicatie;
- verbetering bodemkwaliteit;
- aantallen afgekeurde meldingen (hergebruik binnen Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet niet mogelijk)

De gemeente is voornemens om het gebruik van het bodembeheerplan in het najaar van 2008 te evalueren.

Ingenieursbureau 'Oranjewoud' B.V.
Deventer, maart 2007